

„De dood en de zee“:

Een legende van weemoed en verlangen

AMSTERDAM, vrijdag

Logboek: '8 april 1794'. Aan boord van het schip De Vliegende Hollander bevinden zich kapitein Vanderdecken, zijn trouwe stuurman, een 86-koppige bemanning en een pas getrouwd stel. De opvarenden zijn goedgeluimd, de wind gunstig en de dagen goddelijk. Koers: pal zuid, naar onbekende, verre streken...

Het verhaal wil dat De Vliegende Hollander toentertijd bij Kaap de Goede Hoop is vergaan en sindsdien als spookschip over de oceanen zwerft. Eenieder die het tegenkomt is verloren. Maar wat ging eraan vooraf?

Liedjesschrijver Jef Hofmeister geeft met zijn „De dood en de zee“ opheldering. Een „volksopera in twaalf liederen“ noemt hij zijn voorstelling, gebaseerd op deze bekende legende.

Richard Wagner ging hem in 1843 voor maar Hofmeister maakte er iets totaal anders van. Nergens hoogdravend of bombastisch laat hij het verhaal vertellen door Arie de Mol en zijn liederen zingen door Kees Scholten, terwijl hij zelf met de — hoe kan het ook anders — accordeon voor de juiste toon zorgt. Sopraansax, basklarinet en contrabas vervolmaken de muzikale achtergrond.

Jef Hofmeister (links) en Kees Scholten bezingen hun Stella Maris in „De dood en de zee“

Smartlappen

Een huzarenstukje dus, waarbij Hofmeister waarschijnlijk heel wat vaatjes rum heeft aangeslagen, eer hij de laatste noot voor al die partijen op papier had. Het resultaat is in elk geval een zilte zeemansvertelling, doordrenkt van weemoed, verlangen, spanning, sterke verhalen en, bovenal, met pareltjes van liedjes.

Zoals 'Scheerzeep en Schuim', het favoriete schuine lied van de bemanning, dat altijd wordt gezongen als het voor de wind gaat: „Magdalena hep een anker getatte-weerd, niemand weet waar, niemand weet waar...“ Met een hoofdrol voor Dries de Scheepszan-

ger (Scholten) die in een klap duidelijk maakt waar al die Jordaan-tenoren van tegenwoordig hun vibrato vandaan hebben.

Of 'Stella Maris', een gehele hit. Het is het liefdeslied van de stuurman, die heimelijk zijn oog heeft laten vallen op het bruidje. Zij is voor hem de ster van de zee, terwijl de bruidegom in het vooronder zijn uitzet vergokt. Drama ten top!

Scholten zingt als een echte varensgezel: ongeschoold en robuust. Hetzelfde geldt voor de begeleiding. Precies goedeelieden zijn geen musici, het

zijn muzikanten. Arie de Mol vertelt de legende op een warme, sympathieke manier met — zelfs in zwaar weer — een vleugje humor. Als er een daverende storm opsteekt kiest kapitein Vanderdecken voor zijn eigen strijd met het water en welgert het schip te redden. Zijn gedobbel met de duivel leidt tot mouterij.

Daarop gooit de kapitein het bruidje overboord. De bruidegom barst uit in een treurig liefdeslied en de kapitein — ook de beroerdste niet — mikt dan ook hem maar in de golven. Dientengevolge worden

het schip en zijn kapitein vervloekt en gedoemd om eeuwig onderweg te zijn.

„De dood en de zee“ is een prachtige voorstelling, weliswaar niet helemaal foutloos maar dat komt de authenticiteit alleen maar ten goede. Hofmeister en trawanten treffen exact de juiste sfeer en doen je het ene moment meedinen en het andere een traan wegpinken.

Sterk spul hoor, dat Fisherman's Friend.

Tot en met zaterdag in de Kleine Zaal van Theater Bellevue.

Marcel Peereboom Voller